

**Vejledning
om
kirkegårdsvedtægter**

 Kirkeministeriet
Juni 2018

Indholdsfortegnelse

1. Forord	4
2. Indledning	5
2.1. Folkekirkens kirkegårde	5
2.2. Religionsfrihed og kirkegårde	5
2.3. Andre trossamfunds begravelsespladser	6
2.4. Kommunale begravelsespladser	6
2.5. Begravelsesmåder	6
3. Ret til at blive begravet på kirkegården	7
4. Brugsret til gravsted	7
4.1. Ret til at få udlagt et gravsted	7
4.2. Fornyelse af brugsret	8
4.3. Forlængelse af brugsret	8
4.4. Ved udløb af brugsperiode (hjemfald)	9
4.5. Flere gravstedsbrugere	10
5. Kirkegårdsvedtægten	10
5.1. God forvaltningsskik	11
5.2. Ordensbestemmelser	12
5.3. Benyttelse	12
5.3.1. Kirkegården som helhed	12
5.3.2. Kirkegårdens afdelinger	13
5.3.3. Det enkelte gravsted	13
5.4. Gravstedernes størrelse	14
5.5. Fredningstid	14
5.6. Takstbestemmelser	15
5.7. De enkelte ydelser	16
5.7.1. Erhvervelse af brugsret	16
5.7.2. Fornyelse af brugsret	17
5.7.3. Forlængelse af brugsret	17
5.7.4. Vedligeholdelse af gravsted	17
5.7.5. Når gravstedet ikke vedligeholdes	18
6. Begravelseshandlingen	19
6.1. Kirkelig eller borgerlig begravelse	19
6.1.1. Kirkelig begravelse i folkekirken	19
6.1.2. Lån af folkekirkens kirker	19

6.1.3. Kirkelig begravelse i trossamfund uden for folkekirken	19
6.1.4. Borgerlig begravelse på folkekirkens kirkegårde	20
6.1.5. Kapellet	20
6.1.6. Ved gravstedet	20
7. Andre forhold	20
8. Provstiudvalgets kompetence	21
9. Klagemuligheder	21
9.1. Klage over menighedsrådets afgørelser	21
9.2. Klage over provstiudvalgets afgørelser	22
9.3. Klage over biskoppens og stiftsøvrighedens afgørelser	22
10. Ord og begreber	23
11. Oversigt over gældende love og bekendtgørelser m.v.	24
Bilag 1 – Skabelon til kirkegårdsvedtægt	25
Bilag 2 – Eksempel på udfyldt kirkegårdsvedtægt	32

• Forord

Denne vejledning er tænkt som inspiration til menighedsrådets arbejde med udformningen af kirkegårdsvedtægten.

I lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde er der bestemmelser om, at der ved enhver kirkegård skal være en af provstiudvalget godkendt vedtægt for orden på kirkegården og dennes benyttelse. Vedtægten skal blandt andet indeholde bestemmelser om gravstedernes størrelse og om fredningstidens længde samt takstbestemmelser vedrørende erhvervelse, fornyelse og vedligeholdelse af gravsteder.

Vejledningen vedrører først og fremmest den kirkegårdsvedtægt, menighedsrådet som kirkegårdsbestyrelse skal udarbejde, og som godkendes af provstiudvalget. Derudover kan andre, som arbejder med kirkegårdsvedtægter, lade sig inspirere af vejledningen.

Vejledningen bygger på gældende love og regler, der har relevans for arbejdet med en kirkegårdsvedtægt. Det har været et ønske, at teksten fremstår så læsevenlig som muligt. Derfor indeholder vejledningen ikke citater fra lovbestemmelser m.v. I stedet er der til sidst i vejledningen en oversigt over gældende love og bekendtgørelser m.v.

Kirkegårdsvedtægten regulerer forskellige forhold på kirkegården, og indholdet i kirkegårdsvedtægten er således et udtryk for menighedsrådets beslutninger vedrørende kirkegården. Derudover har kirkegårdsvedtægten en oplysende funktion for gravstedsbrugere og det publikum, der i øvrigt færdes på kirkegården.

Vejledningen omtaler de overordnede bestemmelser om beregning og fastsættelse af takster for kirkegårdens ydelser. For mere detaljeret materiale om grundlaget og principperne for takstberegning henvises til Kirkeministeriets cirkulærer og vejledninger m.v. i vejledningens oversigt.

I bilag 1 til vejledningen er der en skabelon til en kirkegårdsvedtægt. Ved at anvende skabelonen får menighedsrådet taget stilling til de emner, som skal indeholdes i en kirkegårdsvedtægt.

Til inspiration er der medtaget et eksempel på en udfyldt kirkegårdsvedtægt i bilag 2.

Vejledningen er blevet til i et samarbejde mellem Kirkeministeriet, Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Provsteforening, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte og stiftskontorcheferne.

- **Indledning**

- **Folkekirkens kirkegårde**

Langt de fleste af folkekirkens ca. 2100 kirkegårde hører sammen med en sognekirke og bestyres ligesom kirken af sognets menighedsråd. For hver af disse kirkegårde skal der være en vedtægt, som skal godkendes af provstiudvalget. Tilsvarende gælder for de ganske få kirkegårde, som hører til en kirke, der ikke er selvejende, og som bestyres af den, der ejer kirken eller kirketienden.

Herudover kan valgmenigheder få tilladelse til at anlægge en kirkegård til brug for valgmenighedens medlemmer.

I nogle af de største byer bestyres kirkegårdene af kommunalbestyrelsen. Vedtægterne for disse kirkegårde skal godkendes af Kirkeministeren.

Folkekirkens pligt til at sørge for tilstrækkeligt med begravningsplads er bestemt ved lov. Det er menighedsrådet, som skal sørge for, at kirkegården vedligeholdes, og at der er tilstrækkelig begravningsplads for sognets beboere. De steder, hvor kommunen er kirkegårdsbestyrelse, er det kommunen, som skal sørge for, at der er tilstrækkeligt med begravningsplads.

- **Religionsfrihed og kirkegårde**

Der er religionsfrihed i Danmark. Ingen har pligt til at bekende sig til en religion eller at være medlem af et trossamfund. I grundloven er det bestemt, at borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

Det er en samfundsopgave at sørge for, at der er begravningspladser, og i Danmark har denne opgave i århundreder været overladt til folkekirken, som har pligt til at sørge for, at der er tilstrækkeligt med begravningsplads. Staten driver ikke selv begravningsvæsen og giver heller

ikke økonomisk tilskud til det. Staten har heller ikke pålagt andre end folkekirken at sørge for driften af begravelsesvæsenet.

Folkekirkens kirkegårde er med få undtagelser samfundets officielle begravelsespladser. Derfor har alle uanset religiøst tilhørsforhold ret til at blive begravet på folkekirkens kirkegårde.

Bestyrelsen for en folkekirkelig kirkegård kan med kirkeministerens tilladelse overlade en del af kirkegården til brug for et trossamfund uden for folkekirken. Normalt vil kirkegårdsbestyrelsen indgå en aftale med det pågældende trossamfund om brugen af den særlige afdeling. Det kan aftales, hvem der har ret til at blive begravet på afdelingen. Aftalen kan også omfatte særlige måder at nedsætte kister på, retningslinjer for ceremonier ved begravelser, gravkastning, beplantning, udsmykning, vedligeholdelse, særlig fredningstid, takster m.v.

De særlige afdelinger er omfattet af de almindelige regler om syn og provstesyn. I aftalen med trossamfundet kan det indgå, at en eller flere repræsentanter for trossamfundet skal have mulighed for at deltage i synene og derved få mulighed for at bidrage til drøftelsen af afdelingens stand og nødvendigheden af kommende arbejder.

På flere større kirkegårde findes der særlige afdelinger, som er forbeholdt medlemmer af trossamfund uden for folkekirken. Medlemmer af trossamfund, som har en særlig afdeling, behøver ikke at blive begravet på disse afdelinger. En kirkegårdsbestyrelse kan ikke nægte et medlem af et trossamfund uden for folkekirken et gravsted på en anden del af kirkegården med henvisning til, at der på kirkegården er en særlig afdeling for trossamfundet.

En kirkegårdsbestyrelse har imidlertid også mulighed for at udvise imødekommenhed over for andre trossamfund, uden at der indgås en aftale med et trossamfund. Det kan fx i kirkegårdsvedtægten bestemmes, at der på en bestemt del af kirkegården skal være mulighed for, at der kan ske begravelse i en anden retning end den øst/vest retning, som er i overensstemmelse med den kristne tradition for begravelser. I vedtægten kan der også fastsættes bestemmelser om forskellige dele af kirkegården vedrørende gravstedernes anlæg, udformning, beplantning, gravminder m.v.

- **Andre trossamfunds begravelsespladser**

Før grundloven af 1849 fik tre trossamfund særlig tilladelse til at etablere egne kirkegårde (begravelsespladser). Det var Det Mosaiske Trossamfund (Det Jødiske Samfund i Danmark), Den reformerte Kirke i Fredericia og Brødremenigheden i Christiansfeld.

Desuden har enkelte evangelisk-lutherske frimenigheder anlagt kirkegårde ved deres kirker.

Trossamfund uden for folkekirken har mulighed for at anlægge og drive egne begravelsespladser. Hvis et trossamfund ønsker dette, må trossamfundet selv sørge for at finde et egnet areal samt sørge for, at de nødvendige myndighedstilladelser er givet. Der skal udarbejdes en vedtægt for begravelsespladsen med bestemmelser om bestyrelse, tilsyn og benyttelse. Vedtægten skal godkendes af kirkeministeren.

I 2007 godkendte kirkeministeren anlæg af en muslimsk begravelsesplads i Brøndby Kommune.

- **Kommunale begravelsespladser**

Kommuner har også mulighed for med kirkeministerens tilladelse at anlægge og drive begravelsespladser. Denne mulighed må ikke forveksles med de kommunalt bestyrede kirkegårde, som er folkekirkelige kirkegårde, jf. afsnit 2.1 ovenfor. Det er op til kommunen, om den vil anlægge en begravelsesplads. Sådanne begravelsespladser hører ikke til folkekirken. For begravelsespladsen skal der fastsættes regler om bestyrelse, tilsyn og benyttelse m.v. i en af kirkeministeren stadfæstet vedtægt. Kirkeministeren har godkendt anlæg af en kommunal begravelsesplads, hvor der alene kan nedsættes urner, i Odense Kommune, Horsens Kommune og Randers Kommune.

- **Begravelsesmåder**

Lig skal enten begravnes eller brændes, og kister og urner skal nedsættes på folkekirkens kirkegårde eller andre af kirkeministeren godkendte begravelsespladser.

Det er muligt at få sin aske spredt over åbent hav. Det kræver, at afdødes skriftlige ønske om spredning af asken over åbent hav vedlægges anmodningen om ligbrænding. Kravet om skriftlighed kan fraviges, når det er utvivlsomt, at det var afdødes ønske, at asken skulle spredes over åbent hav. I så fald afgør begravelsesmyndigheden, som er sognepræsten i afdødes bopælsogn, om kravet om skriftlighed kan fraviges.

Derudover har biskoppen mulighed for at tillade, at der forholdes med asken på anden sømmelig måde, når der foreligger et bestemt udtalt ønske herom fra afdøde. Når visse betingelser er opfyldt, kan biskoppen fx give tilladelse til nedsættelse af en urne på privat ejendom.

På enkelte kirkegårde er det muligt at hensætte en urne i et kolumbarium. Et kolumbarium er en væg eller hal, hvor urner kan placeres i nicher.

De nævnte andre muligheder for anbringelse af aske angår ikke kirkegårdsvedtægten og omtales ikke nærmere i denne vejledning. På Kirkeministeriets hjemmeside er der flere oplysninger herom.

- **Ret til at blive begravet på kirkegården**

Sognets beboere har ret til at blive begravet på sognets kirkegård. Denne ret har alle med bopæl i sognet, uanset om man er medlem af folkekirken.

Udensogsboende, som har en særlig tilknytning til sognet, ligestilles med indensogsboende. Der foreligger særlig tilknytning, hvis den udensogsboende

- 1) tidligere har haft bopæl i sognet,
- 2) har nære pårørende, det vil sige forældre, søskende eller børn, der bor i sognet, eller
- 3) har forældre, ægtefælle eller børn, der er begravet på en kirkegård i sognet.

Opregningen er udtømmende.

Andre udensogsboende har også adgang til at blive begravet på kirkegården, men menighedsrådet kan dog afvise dette, hvis det er nødvendigt ud fra hensynet til den nuværende eller fremtidige betjening af sognets egne beboere. Som udgangspunkt har alle udensogsboende således adgang til at blive begravet på kirkegården, men et sogn kan ikke tvinges til at udvide kirkegården på grund af tilstrømning af udensogsboende, som ikke har en særlig tilknytning til sognet.

- **Brugsret til gravsted**
- **Ret til at få udlagt et gravsted**

Retten til at blive begravet på et sogns kirkegård betyder, at man har ret til at få udlagt et gravsted med én gravplads. Hvis der er en efterlevende ægtefælle, har man ret til at få udlagt et gravsted med to gravpladser.

Brugsret til et gravsted indebærer, at indehaveren af brugsretten har ret til at råde over gravstedet i overensstemmelse med gældende regler og aftaler.

Den ret, som man har til at få udlagt et gravsted, forudsætter, at det sker i forbindelse med et dødsfald. De eneste, som har krav på at få udlagt et gravsted, hvor de kan blive begravet engang i fremtiden, er efterlevende ægtefæller.

Der er dog ikke noget i vejen for, at et menighedsråd kan beslutte, at det i almindelighed skal være muligt at erhverve et gravsted til brug engang i fremtiden. I givet fald bør dette fremgå af kirkegårdsvedtægten, og det bør også fremgå af kirkegårdsvedtægten, hvilke vilkår der skal gælde ved en sådan erhvervelse. Det kan fx være krav om, at gravstedet beplantes og vedligeholdes i lighed med gravsteder, der er i brug.

Retten til at få udlagt et gravsted omfatter erhvervelse af brugsret for én brugsperiode, der svarer til fredningsperioden. Fredningsperioden er den periode, i hvilken gravstedet ikke kan nedlægges.

Menighedsrådet sørger for, at der udfærdiges et gravstedsbrev.

I kirkegårdsvedtægten kan det bestemmes, at der mod betaling kan erhverves brugsret til et gravsted for mere end en fredningsperiode, og at et gravsted kan udlægges med flere pladser.

Der skal altid være adgang for ubemidlede til at få udlagt et gravsted uden vederlag. Gravstederne må ikke henlægges til en særlig afdeling på kirkegården.

- **Fornyelse af brugsret**

Når brugsretten til et gravsted udløber, har man ret til at få fornyet brugsretten til gravstedet. Der skal fastsættes en takst for fornyelse af brugsretten, og taksten for fornyelse skal fremgå af kirkegårdsvedtægten.

Retten til at forny brugsretten til et gravsted kan begrænses, hvis en af provstiuvalget godkendt reguleringsplan inddrager gravstedet helt eller delvis.

- **Forlængelse af brugsret**

Et gravsted kan indeholde én eller flere gravpladser. Når der er erhvervet brugsret for en enkelt fredningsperiode, og gravstedet er udlagt med to eller flere gravpladser, kan der være behov for at forlænge brugsretten til gravstedet ud over den første fredningsperiode, fordi brugsretten skal vare, til fredningstiden udløber efter den seneste begravelse.

Er der fx erhvervet et kistegravsted med to pladser, fordi der er en efterlevende ægtefælle, som til sin tid skal begraves ved siden af førstafdøde, må brugsretten til gravstedet, når længstlevende bliver begravet i gravstedet, forlænges, så brugsretten til de to gravpladser udløber samtidig.

Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

A og B er gift. Ægtefælle A dør i år 2000 og begravnes i et kistegravsted med en fredningstid på 20 år. Det vil sige, at fredningsperioden udløber i 2020. I forbindelse med erhvervelsen af gravstedet udlægges en gravplads ved siden af A til ægtefælle B. Ægtefælle B dør i år 2010 og kistebe graves ved siden af A. Da fredningstiden er 20 år, udløber fredningsperioden for B's gravplads i år 2030. Derfor er det, når B begravnes i gravstedet, nødvendigt at forlænge brugsretten for A's gravplads i 10 år således, at brugsperioden for de to gravpladser i gravstedet udløber samtidig i år 2030.

En forlængelse er ikke det samme som en fornyelse, der er nødvendig, hvis man ønsker at bevare brugsretten for yderligere en brugsperiode. En forlængelse følger derfor de samme regler, som fremgår af kirkegårdsvedtægtens bestemmelser om erhvervelse af brugsret.

- **Ved udløb af brugsperiode (hjemfald)**

Kirkegårdsvedtægten bør indeholde en bestemmelse om, at et gravsted ikke nedlægges på det tidspunkt, hvor brugsretten udløber, uden at indehaveren af brugsretten er blevet underrettet og har fået mulighed for at tage stilling til en fornyelse.

Hvis gravstedsindehaveren ikke har henvendt sig til menighedsrådet i passende tid inden brugsperiodens udløb, sender menighedsrådet i god tid før udløb en påmindelse om, at brugsretten udløber med årets udgang, og at der er mulighed for at forny brugsretten til gravstedet. Der bør gives en passende svarfrist.

Henvender indehaveren sig ikke inden svarfristens udløb, kontakter menighedsrådet indehaveren igen med en påmindelse. I påmindelsen anføres det, at hvis indehaveren ikke fremsætter ønske om fornyelse af gravstedsretten, overgår gravstedet til kirkegården, og at indehaveren har ret til - i op til en måned efter gravstedets udløbsdato - at fjerne planter og gravminder. Det skal fremgå af påmindelsen, at hvis indehaveren vælger dette, skal menighedsrådet kontaktes med henblik på nærmere aftale vedrørende den praktiske udførelse. Påmindelsen bør indeholde en passende svarfrist.

Hvis en gravstedsindehaver meddeler, at gravstedet ikke ønskes fornyet, kan menighedsrådet evt. bede gravstedsindehaveren om at underskrive en erklæring herom samt erklære, at gravstedsindehaveren handler på vegne af samtlige brugsberettigede, og at alle er enige om dispositionen. Menighedsrådet gemmer erklæringen på sagen i tilfælde af, at der senere opstår uenighed mellem de brugsberettigede.

Modtager menighedsrådet ikke en underskrevet erklæring, hvoraf det klart fremgår, at gravstedet ikke fornyes, placeres et skilt på gravstedet med oplysning om, at gravstedet er hjemfaldet, og at pårørende kan henvende sig til menighedsrådet. Skiltet forsynes med dato for opsætning samt oplysning om, hvem der skal kontaktes (Adresse, telefon, mailadresse). Skiltet bør stå 1 år fra gravstedets udløbsdato. Har ingen henvendt sig ved fristens udløb, kan gravstedet nedlægges.

- **Flere gravstedsbrugere**

I forholdet mellem flere brugsberettigede er det i relation til brugsretten uden betydning, hvem der er indehaver af gravstedsbrevet, og hvem der betaler for gravstedets fornyelse og vedligeholdelse.

Når brugsretten tilkommer flere i forening, kræves der enighed mellem de pågældende om væsentlige dispositioner over gravstedet såsom foretagelse af begravelser, flytning af lig og urner, anbringelse, ændring eller fjernelse af mindesmærker og ændring af gravstedets anlægsplan.

Enhver af de brugsberettigede kan dog på egen hånd træffe bestemmelse om sin og ægtefællens begravelse i gravstedet, hvis dette kan ske uden at berøve de øvrige berettigede mulighed for at træffe tilsvarende bestemmelse for deres vedkommende.

Den, der har brugsret til et gravsted, kan forlange, at der i kirkegårdsprotokollen foretages notering om den pågældendes brugsret.

Den, der retter henvendelse til kirkegårdsbestyrelsen om foretagelse af en væsentlig disposition over et gravsted, må afgive skriftlig erklæring om, at den pågældende i forhold til andre brugsberettigede er beføjet til at lade den omhandlede disposition foretage. Endvidere skal der foreligge skriftligt samtykke fra personer, der måtte være noteret i kirkegårdsprotokollen som brugsberettigede.

- **Kirkegårdsvedtægten**

For enhver kirkegård skal der være en af provstiudvalget godkendt vedtægt for orden på kirkegården og dennes benyttelse.

Det er menighedsrådet, der skal udarbejde vedtægten. Vedtægten skal blandt andet indeholde bestemmelser om gravstedernes størrelse og om fredningstidens længde samt takstbestemmelser vedrørende erhvervelse, fornyelse og vedligeholdelse af gravsteder.

Kirkegårdsvedtægten skal udfylde og supplere de grundlæggende bestemmelser, som findes i lovgivningen. Lovgivningens overordnede rammer kan i vedtægten udfyldes med mere detaljerede forskrifter, der ofte vil være afhængige af lokale forhold og ønsker.

Her må man være opmærksom på, at der ikke kommer til at stå noget i kirkegårdsvedtægten, som er i strid med lovgivningen.

Det er ikke nødvendigt at gentage lovbestemmelser i kirkegårdsvedtægten, da love og de i medfør af lovgivningen fastsatte administrative regler gælder, uanset om de er gentaget i vedtægten. Men der er på den anden side heller ikke noget i vejen for, at gældende regler skrives ind i vedtægten, hvis en gentagelse vurderes at være nyttig.

- **God forvaltningsskik**

Menighedsrådet er i sin egenskab af kirkegårdsbestyrelse tillagt afgørelseskompetence i nogle sager.

Hvis et menighedsråd fx afviser at lade én, som har særlig tilknytning til sognet, blive begravet på kirkegården, kan de efterladte påklage menighedsrådets afgørelse til provstiudvalget.

Dem, der har brugsret til et gravsted, skal sørge for, at det bliver holdt i sømmelig stand. Sker det ikke, kan menighedsrådet beslutte, at gravstedet skal ryddes, og at der skal sås græs, eller det skal dækkes med grus. Menighedsrådets beslutning om rydning af et gravsted kan af dem, der har brugsret, påklages til provstiudvalget.

Hvis et menighedsråd afviser et ønske om plantning af træer eller buske på et gravsted, kan denne afgørelse påklages til provstiudvalget.

Hvis et menighedsråd træffer afgørelse om afslag på en ansøgning om flytning af en urne, kan denne afgørelse påklages til provstiudvalget.

Hvis et menighedsråd afviser at jordfæste en urne, fordi menighedsrådet vurderer, at urnen består af langsomt forgængeligt materiale, kan denne afgørelse påklages til provstiudvalget.

Når menighedsrådet træffer afgørelse, skal det ske på et skriftligt grundlag, og der skal i afgørelsen henvises til de relevante bestemmelser i lovgivningen eller kirkegårdsvedtægten. Hvis afgørelsen ikke giver klageren medhold, skal det anføres, at afgørelsen kan påklages til provstiudvalget, og at klagefristen er en måned efter, at klageren er blevet bekendt med afgørelsen.

Aftaler om brugsret til et gravsted og aftaler om vedligeholdelse af gravsteder indgås på skriftligt grundlag. Aftalerne følger almindelige formueretlige principper. Det betyder, at hvis der opstår problemer med overholdelse af en aftale, vil det i sidste instans være op til domstolene at træffe en afgørelse.

Derfor bør kirkegårdsvedtægten indeholde bestemmelser om fremgangsmåden, hvis indehaveren af brugsretten ikke opfylder pligten til at vedligeholde gravstedet. Se nærmere herom i afsnit 5.7.5.

Vedtægten bør også indeholde en bestemmelse om, at et gravsted ikke uden videre nedlægges, når brugsretten udløber. Indehaveren af brugsretten bør underrettes om udløbet og gives mulighed for at tage stilling til en fornyelse af brugsretten. Vedtægten – og brevet til indehaveren af brugsretten til gravstedet – skal indeholde bestemmelse om frister. Se nærmere herom i afsnit 4.4.

Desværre sker der ind imellem hærværk på gravsteder og gravminder. Derfor bør det fremgå tydeligt af kirkegårdsvedtægten, at kirkegården ikke hæfter for skader på gravsteder og gravminder, der skyldes hærværk og lignende. Gravminder og beplantning tilhører dem, der har brugsret til gravstedet, og de må selv sørge for at tegne en forsikring mod sådanne skader.

Når der indgås aftale om erhvervelse af gravsted, bør der sammen med gravstedsbrevet udleveres et eksemplar af kirkegårdsvedtægten til erhververen af brugsretten til gravstedet.

- **Ordensbestemmelser**

En kirkegård er et offentligt område. Kirkegården er også et indviet sted, hvor der skal være orden og fred. Derfor skal man opføre sig sømmeligt, når man færdes på kirkegården.

Kirkegårdsvedtægten kan indeholde mere detaljerede regler i form af ordensbestemmelser for, hvornår og hvordan man må færdes på kirkegården.

Det vil være naturligt at fastsætte bestemmelser om kirkegårdens åbningstider og om færdsel på kirkegården, fx forbud mod bilkørsel og cykelkørsel, samt om færdsel udenfor gangarealerne, hundeluftning og lignende.

I ordensbestemmelserne kan der opstilles regler for, hvad der må være på gravstederne. Der kan også fastsættes bestemmelser om udlån af kirkegårdens redskaber til gravstedsbrugere.

Af ordensbestemmelserne kan fremgå, hvem man som gravstedsbruger eller besøgende kan rette henvendelse til i tvivlsspørgsmål vedrørende kirkegårdens ordensbestemmelser.

Er der et begravelseskapel på kirkegården, kan der fastsættes regler for brug af kapellet, fx om det er tilladt at flytte inventar i kapellet, at tildække kristne symboler eller at opstille andre genstande end det inventar, som normalt er i kapellet. Der kan fx være bestemmelser om, hvem der må spille på orglet i et begravelseskapel.

I skabelonen til kirkegårdsvedtægten er opregnet en række typiske forhold, som kan være relevante at overveje ved udarbejdelse af ordensbestemmelserne for kirkegården.

- **Benyttelse**

- **5.3.1. Kirkegården som helhed**

Det er menighedsrådets ansvar at sørge for, at kirkegården fungerer som en værdig og vel vedligeholdt begravelsesplads, og at sikre, at der ikke sker en forringelse af de kulturværdier, der er knyttet til kirkegården.

Bestemmelser for hele kirkegårdsanlægget kan blandt andet gå ud på, at kirkegården fremtræder som et grønt anlæg, herunder at ledige gravsteder beplantes med grønt. Det kan fastlægges, hvilke træer og buske m.v. der vedligeholdes af kirkegården, og der kan tages stilling til bevaring eller fornyelse af værdifuld beplantning.

Der, hvor opdelingen i gravsteder er markeret, kan der fastsættes bestemmelser om, hvilken type indhegning eller beplantning der skal være om de enkelte gravsteder, samt om vedligeholdelsen heraf.

Herudover kan der fastsættes bestemmelser om belægning af fællesarealer, gange og stier m.v.

Der kan også fastsættes bestemmelser om, hvordan menighedsrådet forholder sig til gravminder m.v., der tilhører gravstedsbrugerne, når brugperioden udløber.

Hvis menighedsrådet ønsker, at begravelse og urnenedsættelse kun må ske inden for visse tidsrum på bestemte dage, skal sådanne bestemmelser fremgå af kirkegårdsvedtægten.

- **5.3.2. Kirkegårdens afdelinger**

Det er almindeligt, at kirkegården opdeles i flere afdelinger, som har hver sit særpræg. Det kan være en afdeling med traditionelle kistegravsteder, en tilsvarende afdeling til urner, en fællesplæne til henholdsvis kister og urner samt en anonym fællesplæne.

Ønsker menighedsrådet at fastholde den kristne tradition med anbringelse af kister i retning øst/vest, kan dette fremgå af vedtægten.

En del kirkegårde har overskydende plads. Det er nogle steder anvendt til at anlægge afdelinger med fx skov-, eng- eller markpræg.

I vedtægten kan der fastsættes bestemmelser om beplantning, så det fremgår, at der på nogle afdelinger ønskes eller ikke ønskes særlige typer af beplantning. Der kan også fastsættes bestemmelser om beplantningens omfang og højde samt for gravminders art, størrelse og udformning.

De enkelte gravsteders indhegning kan også være med til at give en afdeling af kirkegården sit særlige præg. Menighedsrådet skal tage stilling til, hvorvidt det enkelte gravsteds indhegning er en del af gravstedet eller er en del af den fælles indretning på afdelingen, da menighedsrådets

beslutning herom vil få betydning for, hvilke aftaler der skal indgås om vedligeholdelsen af gravstedet.

- **5.3.3. Det enkelte gravsted**

Der kan fastsættes bestemmelser om beplantning, udseende, materialer og gravminder.

Det kan fx være bestemmelser om stedsegrøn eller løvfældende beplantning samt bestemmelser om, hvordan menighedsrådet forholder sig til beplantning, der generer tilstødende gravsteder eller fællesarealer m.v.

Der kan fastsættes bestemmelser om materialevalg på gravstedet herunder bunddække i form af sten eller beplantning.

Der kan endvidere fastsættes bestemmelser om, hvilke typer af gravminder der må opsættes på gravstedet.

I skabelonen til kirkegårdsvedtægten er der forslag til emner vedrørende benyttelse, som kan omtales i kirkegårdsvedtægten.

- **Gravstedernes størrelse**

Gravstedernes størrelse skal fremgå af kirkegårdsvedtægten. Gravsteder kan udlægges med en eller flere gravpladser.

Et gravsted med plads til en voksenkiste må som rettesnor være minimum 2,6 m x 1,2 m, men kan være større.

For børnegrave kan gravstedets størrelse sættes til 1,2 m x 0,8 m.

Et urnegravsted, hvor der er plads til to urner, må som minimum være 0,5 m², men kan være større.

Det er op til menighedsrådet at beslutte, om gravstederne skal være større end de anførte minimumsmål. Uanset om man ønsker at følge de anførte minimumsmål eller at udlægge større gravsteder, skal gravstedernes størrelse fremgå af vedtægten.

Som omtalt i afsnit 4.1. har man ret til at få udlagt et gravsted med to pladser, hvis der er en efterlevende ægtefælle.

Det kan bestemmes, at der mod betaling kan udlægges et gravsted med flere gravpladser. Hvis det er en mulighed, skal en sådan bestemmelse fremgå af vedtægten.

- **Fredningstid**

Fredningstiden er den periode, i hvilken et gravsted ikke kan nedlægges. Fredningstiden er mindst 20 år for kister og mindst 10 år for urner.

Hensigten med fredningsperioden er, at en grav skal være urørt i så mange år, at ligrester i jorden kan nå at blive nedbrudt. Det kan være nødvendigt med en længere fredningsperiode, hvis jordbundsforholdene på stedet gør, at nedbrydningen af ligrester tager væsentligt længere tid end 20 år. Fredningstider på 25 eller 30 år er almindelige, enkelte steder er de længere.

Fredningstiden indebærer, at der ikke kan foretages nye kistebegravelser i et kistegravsted, før fredningsperioden er udløbet, medmindre der er flere ledige gravpladser i gravstedet. Der kan nedsættes urner i et kistegravsted, før fredningsperioden udløber, også selvom der tidligere er nedsat en kiste i gravstedet, da urner ikke skal nedsættes lige så dybt som kister. Dog skal en urne nedsættes således, at den kan forblive urørt i fredningsperioden, selv om der senere ønskes nedsat en kiste eller urne i gravstedet.

Et gravsted med en enkelt gravplads kan nedlægges, når fredningsperioden er udløbet, medmindre der er erhvervet brugsret for en længere periode, eller indehaverne af brugsretten ønsker den fornyet.

Indenfor fredningsperioden kan kirkegårdsbestyrelsen ikke overdrage brugsretten til gravstedet til andre. Et gravsted kan heller ikke inddrages til andre formål, fx i forbindelse med en kirkegårdsregulering, før fredningstiden efter den seneste begravelse i gravstedet er udløbet.

Fredningstiderne skal fremgå af kirkegårdsvedtægten.

I kirkegårdsvedtægten kan fredningstiden fastsættes til en længere periode end minimumsfredningstiderne på 10 og 20 år for henholdsvis urner og kister.

Mener menighedsrådet, at det på grund af jordbundsforholdene er nødvendigt med en længere fredningstid, skal Styrelsen for Patientsikkerhed inddrages.

For børnegrave kan der fastsættes en kortere fredningstid end 20 år, men den skal også for disse grave være så lang, at kister og lig kan nedbrydes, inden fredningsperioden udløber. Her må Styrelsen for Patientsikkerhed inddrages.

På den samme kirkegård kan der være forskellige fredningstider på de forskellige afsnit, hvis forskellige jordbundsforhold gør, at dette er nødvendigt.

En fredningsperiode på 20-30 år er ikke tilstrækkelig ved nedsættelse af kister af materiale, som er vanskeligt nedbrydeligt, som fx egetræ eller zink. Derfor skal vedtægten indeholde bestemmelser om længere fredningstid for gravsteder, hvor der nedsættes sådanne kister. Normalt vil der blive fastsat en fredningstid, som er det dobbelte af, hvad der gælder for de øvrige gravsteder.

I øvrigt gælder det generelt, at kister til begravelse hverken helt eller delvis må være fremstillet af plastic eller andet uforgængeligt materiale, og der må ikke anvendes plasticindsatser eller plasticposer.

For urner af plasticmateriale eller andet langsomt forgængeligt materiale gælder, at disse kun kan nedsættes på kirkegården, hvis kirkegårdsbestyrelsen giver tilladelse hertil.

Det er muligt at ændre fredningstiden på en kirkegård. Dog kan den ikke være kortere end 10 år for urner og 20 år for kister. Ved ændringer må Styrelsen for Patientsikkerhed inddrages.

Hvis fredningstiden ændres, får det konsekvenser i forhold til dem, der har brugsret til gravsteder. Hvis fredningstiden forlænges, så forlænges samtidig brugsretten for de gravsteder, der allerede er i brug, og man kan ikke af den grund forlange ekstra betaling. Hvis fredningstiden forkortes, vil brugsperioden være uændret for gravsteder, der er i brug.

Menighedsrådet må sørge for at orientere de berørte gravstedsbrugere om ændringer i fredningstidens længde.

- **Takstbestemmelser**

For fastsættelse af kirkegårdstakster gælder, at beregningen af taksterne skal følge de almindelige regler for beregning af gebyrer m.v., der opkræves af offentlige myndigheder. Det betyder, at taksterne ikke må overstige de faktiske omkostninger, der er forbundet med levering af den pågældende ydelse.

Kirkeministeren har fastsat regler om beregning af kirkegårdstakster. I denne vejledning er der link til cirkulære og vejledning om takstberegning.

Provstiudvalget fastsætter i samarbejde med menighedsrådet, taksterne for kirkegården, og taksterne skal fremgå af kirkegårdsvedtægten. Taksterne skal ligesom kirkegårdsvedtægten i øvrigt godkendes af provstiudvalget.

Driften af kirkegården finansieres dels ved indtægterne fra gravstedsindbetalingerne, hvis størrelse er fastsat i kirkegårdstaksterne, dels ved midler, der stammer fra den kirkeskat, der opkræves af - pålignes - folkekirkemedlemmerne i ligningsområdet og fordeles til de enkelte kirkekasser af provstiudvalget. Er kirkegårdstaksterne sat for lavt, kan det medføre, at kirkeskatteprocenten i kommunen må sættes op. Det er provstiudvalget, der beslutter, hvor meget der skal opkræves i kirkeskat, og derfor også provstiudvalget, der skal påse, at taksterne beregnes, så de dækker de faktiske udgifter ved vedligeholdelse m.m.

Provstiudvalget skal sikre ensartede kirkegårdstakster inden for samme ligningsområde, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Sådanne særlige forhold kan fx være et højere omkostningsniveau end på de øvrige kirkegårde i ligningsområdet. Det relativt højere omkostningsniveau kan eventuelt skyldes kirkegårdens størrelse, dens karakter med særlige anlæg eller et særlig højt plejeniveau, dens beliggenhed (fx en bykirkegård i forhold til landsbykirkegårde), eller at det er nødvendigt med en længere fredningstid end normalt.

- **De enkelte ydelser**

- **5.7.1. Erhvervelse af brugsret**

Det skal fremgå af vedtægten, hvad det koster at erhverve brugsret til et gravsted på kirkegården.

Det er sædvanligt, at en kirkegård tilbyder flere forskellige typer og størrelser af gravsteder. Nogle kirkegårde har også afsnit, som er indrettet på en særlig måde. Det betyder, at der som regel vil være forskellige takster afhængigt af gravstedstypen.

Taksten for erhvervelse af et gravsted er betaling for brugsret for første brugsperiode, der svarer til den fredningstid, der gælder for det pågældende gravsted.

Taksten for erhvervelse af gravsted kan gradueres således, at medlemmer af folkekirken får et tilskud i forbindelse med erhvervelse af gravsted. Det er provstiudvalget, som beslutter, om der skal ydes tilskud til folkekirkemedlemmers erhvervelse og fornyelse af gravsteder samt gravning og tilkastning af grave.

Taksten for medlemmer henholdsvis ikke-medlemmer af folkekirken skal fremgå af vedtægten.

For valgmenighedsmedlemmer gælder det, at disse i relation til takster er at betragte som ikke-medlemmer af folkekirken, da valgmenighedsmedlemmer ikke betaler kirkeskat, og dermed ikke bidrager til driften af kirkegården.

Hvis det fremgår af vedtægten, at der mod betaling kan erhverves brugsret til gravsteder med mere end 1-2 gravpladser, skal taksten herfor fremgå af vedtægten.

Hvis det fremgår af vedtægten, at der mod betaling er mulighed for at erhverve brugsret til et gravsted for mere end én fredningsperiode, skal taksten herfor fremgå af vedtægten.

Nogle steder er der tradition for at udlægge et gravsted, selvom der ikke aktuelt er en begravelse. Hvis det er en mulighed, skal det fremgå af vedtægten. Erhververen skal samtidig gøres opmærksom på, at gravstedet skal vedligeholdes. Hvis menighedsrådet vil betinge sig, at vedligeholdelsen af gravstedet skal overlades til kirkegården mod betaling, skal der tages stilling til dette i kirkegårdsvedtægten, og betingelsen skal fremgå tydeligt af aftalen om erhvervelse af gravstedet. Når der til sin tid foretages en begravelse i gravstedet, gælder de almindelige regler.

- **5.7.2. Fornyelse af brugsret**

Når brugsretten til et gravsted udløber, kan den kræves fornyet mod betaling af et i vedtægten fastsat vederlag, jf. afsnit 4.2.

Taksten for fornyelse skal fremgå af vedtægten. En fornyelse behøver ikke at være for en hel brugsperiode, men kan ske for en kortere periode fx for 1 år eller 5 år. Taksten beregnes forholdsmæssigt ud fra taksten for en hel brugsperiode.

- **5.7.3. Forlængelse af brugsret**

Når der er udlagt et gravsted med mere end en gravplads, kan der være behov for at forlænge brugsretten ud over den første brugsperiode, jf. eksemplet i afsnit 4.3. Forlængelsen følger de

regler, der gælder for erhvervelse af brugsret, og taksten for forlængelsesperioden beregnes i forhold til hvor langt et åremål, det er nødvendigt at forlænge brugsperioden.

- **5.7.4. Vedligeholdelse af gravsted**

Gravsteder skal vedligeholdes. Nogle vælger selv at stå for vedligeholdelsen af gravstedet. Andre indgår en aftale med kirkegårdsbestyrelsen om, at kirkegården mod betaling sørger for vedligeholdelsen.

Kirkegårdsvedtægten skal indeholde takster for vedligeholdelse af gravsteder for et år, og der skal fastsættes en takst for vedligeholdelse i en brugsperiode.

Taksten for vedligeholdelse skal svare til de omkostninger, der er forbundet med at levere ydelsen. Der kan ikke ydes tilskud til nedbringelse af taksterne for vedligeholdelse.

Taksterne skal specificeres for kistegravsteder af forskellig størrelse (en eller flere gravpladser) og eventuelt type, hvis kirkegården tilbyder forskellige muligheder. Tilsvarende gælder for urnegravsteder.

Ud over grundtaksten for vedligeholdelse kan der fastsættes tillægstakster for fx grandækning og plantning af forårs- og sommerblomster.

Derudover kan der fastsættes en takst for andre arbejder, som udføres efter regning, eventuelt efter forudgående skriftligt tilbud.

Takster for gravning, tilkastning og planering af grave skal fremgå af vedtægten. Der kan ydes tilskud til folkekirkemedlemmer til nedbringelse af taksterne for disse ydelser. Taksterne kan specificeres for voksengrave, børnegrave og urnegrave.

For visse typer af gravsteder er det ikke muligt for gravstedsbrugeren selv at stå for vedligeholdelsen af gravstedet. Det gælder fx kistegravsteder og urnegravsteder i fælles plæne. Her må menighedsrådet betinge sig, at der samtidig med aftalen om erhvervelse af gravstedet indgås en aftale med menighedsrådet om, at menighedsrådet står for vedligeholdelsen af gravstedet.

Nogle menighedsråd har indrettet særlige afsnit, som er karakteriseret ved en særlig indretning fx skovpræg, hvor kirkegården må betinge sig at stå for vedligeholdelsen, da det særlige præg ellers ikke vil kunne opretholdes.

For sådanne gravsteder skal der – selv om betaling for vedligeholdelse er obligatorisk – beregnes særskilte takster for henholdsvis erhvervelse af gravsted og vedligeholdelse af gravsted.

- **5.7.5. Når gravstedet ikke vedligeholdes**

Den, der har brugsret til et gravsted, kan vælge at vedligeholde gravstedet selv, medmindre gravstedet ligger i et særligt afsnit på kirkegården, se afsnit 5.7.4. Hvis menighedsrådet finder –

fx i forbindelse med det årlige syn over kirkegårde – at en gravstedsindehaver ikke har opfyldt sin pligt til at holde gravstedet i sømmelig stand – kan gravstedet ryddes og besås med græs eller gruslægges for resten af brugsperioden. Vedtægten bør derfor indeholde bestemmelser om fremgangsmåden, hvis gravstedsindehaveren ikke opfylder sin pligt til at holde gravstedet i sømmelig stand.

Det kan ske på følgende måde:

1) Menighedsrådet kan sende et anbefalet brev til gravstedsindehaveren med en påmindelse om at få bragt forholdet i orden inden en passende frist. Af påmindelsen bør det fremgå, at alternativet vil være, at gravstedet ryddes. Det bør også fremgå, at menighedsrådet mod betaling kan overtage vedligeholdelsen af gravstedet, og at gravstedsindehaveren skal kontakte menighedsrådet inden fristens udløb, hvis der ønskes indgået en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelse.

Hvis gravstedsindehaveren ikke har bragt forholdene i orden eller henvendt sig ved fristens udløb, kan der sættes et skilt på gravstedet, hvor gravstedsindehaveren opfordres til at henvende sig til menighedsrådet indenfor en passende frist. Skiltet forsynes med dato for opsætning samt oplysning om, hvem der skal kontaktes (Adresse, telefon, mailadresse).

Henvender gravstedsindehaveren sig ikke, kan gravstedet efter fristens udløb ryddes og besås med græs eller gruslægges i den resterende brugsperiode. Menighedsrådet skal sørge for, at eventuelle gravminder opbevares på kirkegården i resten af brugsperioden.

2) Har menighedsrådet ikke kontaktoplysninger på gravstedsindehaveren, kan der sættes et skilt på gravstedet med en opfordring til, at gravstedsindehaveren henvender sig til menighedsrådet. Der fastsættes en passende frist. Skiltet forsynes med dato for opsætning samt oplysning om, hvem der skal kontaktes (Adresse, telefon, mailadresse).

Har gravstedsindehaveren ikke henvendt sig inden fristens udløb, opsætter menighedsrådet et skilt på gravstedet, hvoraf det fremgår, at gravstedet vil blive ryddet, hvis ikke gravstedsindehaveren bringer forholdene i orden inden for en passende frist. Skiltet forsynes med dato for opsætning samt oplysning om, hvem der skal kontaktes (Adresse, telefon, mailadresse). Hører menighedsrådet intet, kan gravstedet efter fristens udløb ryddes og besås med græs eller gruslægges i den resterende brugsperiode. Menighedsrådet skal sørge for, at eventuelle gravminder opbevares i resten af brugsperioden.

- **Begravelseshandlingen**
- **Kirkelig eller borgerlig begravelseshandling**

En begravelseshandling kan være kirkelig eller borgerlig.

Ved en kirkelig begravelseshandling forstås, at der medvirker en præst. Det kan være en præst i folkekirken, en præst i et kristent trossamfund uden for folkekirken eller en præst i et ikke-kristent trossamfund. I sidstnævnte tilfælde forstås terminologien 'præst' som omfattende præster, imamer, religiøse forkyndere m.v.

En borgerlig begravelse er en begravelseshandling, hvor der ikke medvirker en præst.

- **6.1.1. Kirkelig begravelse i folkekirken**

Når en præst i folkekirken medvirker ved en begravelse, aftaler præsten begravelseshandlingens forløb i kirken og eventuelt ved gravstedet med de pårørende.

- **6.1.2. Lån af folkekirkens kirker**

Medlemmer af kristne trossamfund uden for folkekirken kan i visse tilfælde låne en af folkekirkens kirker til begravelsesceremonien, hvis der ikke er et begravelseskapel i sognet. Det er biskoppen, som kan give tilladelsen, og det er en forudsætning, at det er en præst fra det pågældende kristne trossamfund, som står for begravelsen.

- **6.1.3. Kirkelig begravelse i trossamfund uden for folkekirken**

Præster i trossamfund uden for folkekirken kan foretage begravelseshandlinger på folkekirkens kirkegårde. Det er præsten, som er ansvarlig for begravelseshandlingens forløb, og præsten skal foruden med den eller dem, der ønsker begravelseshandlingen foretaget, forhandle med kirkegårdsbestyrelsen om begravelseshandlingens forløb. Terminologien 'præst' omfatter præster, imamer, religiøse forkyndere m.v., jf. afsnit 6.1.

- **6.1.4. Borgerlig begravelse på folkekirkens kirkegårde**

Den, der ønsker begravelseshandlingen foretaget, skal forhandle med kirkegårdsbestyrelsen om begravelseshandlingens forløb og må sørge for, at den, der skal lede begravelseshandlingen, er bekendt med aftalens indhold. Ønsker til begravelseshandlingens forløb bør så vidt muligt imødekommes under hensyntagen til kravet om sømmelighed og orden på kirkegården.

- **6.1.5. Kapellet**

Alle har ret til at få foretaget en begravelseshandling (ceremoni) fra folkekirkens kapeller. Det gælder både ved kirkelige begravelser, uanset om der er tale om et kristent eller ikke kristent trossamfund, og ved borgerlige begravelser. Når begravelsen sker fra kapellet, skal begravelseshandlingens forløb aftales mellem den, der er ansvarlig for begravelseshandlingen, og kirkegårdsbestyrelsen.

Kirkegårdsbestyrelsen kan ikke afvise en planlagt ceremoni eller dele af den, fordi den ikke er kristen eller forekommer fremmedartet. Da folkekirkens kirkegårde er for alle, bør der udvises imødekommenhed over for særlige ønsker.

Men kirkegårdsbestyrelsen kan modsætte sig påtænkte led i en begravelseshandling, der strider mod den sømmelighed og orden, der bør iagttages på en kirkegård. Det gælder både en ceremoni i kapellet, og når ceremonien ønskes afholdt ved gravstedet.

- **6.1.6. Ved gravstedet**

Begravelsesceremonien behøver ikke at foregå i kirken eller kapellet, men kan ske ved gravstedet. Forløbet af en begravelsesceremoni ved gravstedet skal aftales mellem den, der er ansvarlig for den, og kirkegårdsbestyrelsen.

Særlige ønsker, fx om bøn eller sørgetid ved graven eller andet, vil ofte kunne imødekommes, selvom der ikke er fastsat regler herfor i lovgivningen, og der måske heller ikke er bestemmelser herom i kirkegårdsvedtægten.

Som nævnt ovenfor kan kirkegårdsbestyrelsen afvise adfærd, der er i strid med den sømmelighed og orden, der bør iagttages på en kirkegård.

- **Andre forhold**

Folkekirkens kirkegårde er beregnet til begravelse af mennesker. Selv om man har krav på at få udlagt et gravsted i forbindelse med dødsfald, har man ikke krav på fx at få udlagt et gravsted med henblik på i første omgang at få begravet en amputeret lemme. Der er dog intet til hinder for, at en kirkegårdsbestyrelse kan imødekomme et sådant ønske.

Et trossamfund kan have særlige ønsker, som de overordnede regler ikke giver mulighed for at opfylde. Hvis kirkegårdsbestyrelsen vil imødekomme sådanne ønsker, kan Kirkeministeriet muligvis dispensere fra bekendtgørelsen om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde. Således har Kirkeministeriet i enkelte tilfælde dispenseret fra bestemmelsen om, at lig skal være anbragt i kiste. Det har været ved begravelser på kirkegårde med særlige muslimske afdelinger, hvor muslimske menigheder har ønsket, at lig ikke begravnes i kiste, men i overensstemmelse med islamisk begravelsestradition svøbes i et særligt ligklæde.

Hvis en aftale indeholder bestemmelser, som afviger fra en af provstiudvalget godkendt kirkegårdsvedtægt, skal provstiudvalget godkende aftalen.

Provstiudvalget kan forlange, at gravgitre og mindesmærker, der anses for skæmmende eller upassende, fjernes fra kirkegården

Det kan ikke kræves, at indskrifter på mindesmærker skal være affattet på dansk. Gravminder kan ikke afvises eller kræves fjernet som skæmmende eller upassende, blot fordi indskriften er på et andet sprog end dansk, eller fordi de er med andre end de latinske bogstaver. Gravmindet kan som udgangspunkt heller ikke anses for skæmmende eller upassende, alene fordi der er en indskrift eller et symbol, som knytter sig til en anden religion.

- **Provstiudvalgets kompetence**

Provstiudvalget skal godkende vedtægten for kirkegården. Hvis menighedsrådet ønsker at foretage ændringer i vedtægten, skal ændringerne også godkendes af provstiudvalget. Ved godkendelsen af vedtægten påser provstiudvalget, at der ikke er bestemmelser i vedtægten, som strider imod lovgivningen.

Provstiudvalget skal sikre ensartede takster indenfor ligningsområdet, medmindre særlige forhold gør sig gældende, se afsnit 5.6. Finder provstiudvalget det nødvendigt at ændre

taksterne i en allerede godkendt vedtægt, kan provstiudvalget tage initiativ hertil. Ændring kan først ske, efter at provstiudvalget har forhandlet sagen med menighedsrådet.

Hvis et menighedsråd foreslår en takst, som ikke er i overensstemmelse med de gældende regler for takstberegningen, skal provstiudvalget tage initiativ til at ændre taksten.

Provstiudvalget skal godkende ændring og regulering af kirkegårdens indretning.

- **Klagemuligheder**
- **Klage over menighedsrådets afgørelser**

Provstiudvalget behandler klager over menighedsrådenes afgørelser over for borgere i følgende tilfælde:

- Afgørelser om retten til at blive begravet på kirkegården
- Afgørelser om rydning af gravsteder i resten af brugsperioden i tilfælde af manglende vedligeholdelse af gravstedet
- Afgørelser om plantning af træer og buske på gravstederne
- Afgørelser om hvorvidt en urne fremstillet af plasticmateriale eller andet langsomt forgængeligt materiale må nedsættes på kirkegården
- Afgørelser om flytning af nedgravede askeurner

- **Klage over provstiudvalgets afgørelser**

Provstiudvalgets afgørelser efter lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og bekendtgørelsen om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde kan påklages til biskoppen.

Et menighedsråd kan således klage over provstiudvalgets afgørelser i forbindelse med godkendelse af kirkegårdsvedtægten.

En borger kan klage over provstiudvalgets afgørelser, jf. afsnit 9.1 samt over vedtægtsbestemmelser, der er godkendt af et provstiudvalg, herunder takstfastsættelsen.

- **Klage over biskoppens og stiftsøvrighedens afgørelser**

Biskoppens og stiftsøvrighedens afgørelser efter lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og bekendtgørelsen om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Dog kan biskoppens afgørelse om ligflytning indbringes for Kirkeministeriet.

Spørgsmål om lovligheden af biskoppens og stiftsøvrighedens afgørelser kan indbringes for Kirkeministeriet.

Endelig kan lovligheden af en afgørelse, der er truffet af kirkelige myndigheder altid indbringes for domstolene.

Som nævnt under pkt. 5.1. gælder det for aftaler om brugsret til et gravsted og aftaler om vedligeholdelse af gravsteder, at de følger almindelige formueretlige principper. Det betyder, at hvis der opstår problemer med overholdelse af en aftale, vil det i sidste instans være op til domstolene at træffe en afgørelse.

- **10. Ord og begreber**

Brugsperiode(n): se side 8, 9, 13, 15, 16, 17, 18, 19 og 21

Brugsret(ten): se side 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18 og 22

Fredningsperiode(n): se side 8, 9, 14, 15 og 17

Gravminder: se side 6, 9, 11, 13, 18, 19 og 21

Kirkegårdsbestyrelse(n): se side 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 17, 19 og 20

Kolumbarium: se side 7

Ligningsområde: se side 16 og 21

Nære pårørende: se side 7

Særlig tilknytning: se side 7 og 11

- **11. Oversigt over gældende love og bekendtgørelser m.v.**

Følgende love, bekendtgørelser, cirkulærer mv. er tilgængelige på retsinformation:
<https://www.retsinformation.dk/>

- Bekendtgørelse nr. 771 af 24. juni 2013 af lov om menighedsråd
- Bekendtgørelse nr. 906 af 25. juni 2013 af lov om begravelse og ligbrænding
- Bekendtgørelse nr. 331 af 29. marts 2014 af lov om folkekirkens økonomi

- Bekendtgørelse nr. 1156 af 1. september 2016 af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde
- Bekendtgørelse nr. 593 af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding
- Bekendtgørelse nr. 1172 af 19 september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde
- Cirkulære nr. 220 af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding
- Cirkulære nr. 168 af 5. august 1977 om brugsret til gravsteder
- Cirkulære nr. 9074 af 12. februar 2013 om beregning af kirkegårdstakster
- Cirkulære nr. 9076 af 12. februar 2013 om beregning af krematorietakster
- Vejledning nr. 9075 af 12. februar 2013 om beregning af kirkegårdstakster
- Vejledning nr. 9077 af 12. februar 2013 om beregning af krematorietakster

- **Bilag 1 - Skabelon til kirkegårdsvedtægt**

Skabelonen kan downloades og udfyldes elektronisk ved at klikke [her](#).

VEDTÆGT

for

Kirkegård: _____ Adresse: _____

Provsti: _____

Kommune: _____ Stift: _____

Henvisninger

A. Kirkegårdens bestyrelsesforhold

§ 1. Kirkegården bestyres af _____.

§ 2. Henvendelser vedrørende kirkegården, herunder spørgsmål om erhvervelse eller fornyelse af brugsret, spørgsmål vedrørende nedsættelse af kister og urner samt klager vedrørende kirkegårdens drift m.v. rettes til [kontaktoplysninger indsættes (evt. som link)].

B. Gravsteder

§ 3. Den bestående tradition med kistens anbringelse i retningen øst-vest bevares så vidt muligt, se dog undtagelse i afsnit X, § _____.

§ 4. Størrelsen på et kistegravsted for en voksegrav skal være _____. For børnegrave sættes gravstedets størrelse til _____.

§ 5. Størrelsen på et urnegravsted er _____.

§ 6. For alle gravminder gælder, at fundamentet skal udføres så forsvarligt, at der ikke kan opstå fare ved at gravsætte i et tilstødende gravsted.

Stk. 2. Gravstedsindehaveren skal sikre, at gravminder på gravstedet ikke udgør en fare for hverken ansatte eller besøgende.

C. Gravstedernes indhegning

§ 7. Gravstederne må ikke uden menighedsrådets godkendelse hegnes med andet end _____.

Stk. 2. Alle levende hække plantes, vedligeholdes og klippes ved menighedsrådets foranstaltning, og sådanne hække er kirkegårdens ejendom, se dog undtagelse i afsnit D, § 8, nr. X [hvor menighedsrådet ikke står for vedligehold og klipning af hække].

Afsnit A beskriver kirkegårdens bestyrelsesforhold, herunder hvilket menighedsråd der bestyrer kirkegården samt hvortil henvendelser kan rettes.

Se vejledningens afsnit 2.1.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 1, § 9 stk. 1, og § 12.

Menighedsrådsloven § 1.

Afsnit B indeholder bestemmelser vedrørende de enkelte gravstedstyper på kirkegården. Af kirkegårdsvedtægten skal gravstedernes størrelse fremgå for henholdsvis gravsteder med plads til en voksenkiste og til børnegrave samt til urnegravsteder.

Se vejledningens afsnit 5.4.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 12, stk. 2.

Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 22.

Afsnit C indeholder bestemmelser vedrørende regler for gravstedernes indhegning. I vedtægten kan der endvidere fastsættes bestemmelser vedrørende gravstedernes beplantning og gravmindernes udformning og placering.

Bekendtgørelse om folkekirkens

Stk. 3. Gravstedsindhegninger af træ- eller jerngitterværk, murværk,stensætning eller lignende skal holdes sømmeligt ved lige af gravstedsindehaveren.

kirkebygninger og kirkegårde, §§ 20 og 21.

D. Bestemmelser vedrørende de enkelte afdelinger

§ 8. Kirkegården er inddelt i ___ afdelinger:

1)

2)

3)

.....

Afsnit D indeholder bestemmelser om, hvilke afdelinger kirkegården er inddelt i, samt om der gælder bestemte forhold for de enkelte afdelinger. Her kan det anføres, om der gælder særlige bestemmelser vedrørende beplantning, udseende, materialer, indhegning og udformning af gravminder for de enkelte afdelinger, samt om der er afdelinger, hvor kister må anbringes i en anden retning end i retning øst/vest, som den kristne tradition foreskriver.

Se vejledningens afsnit 5.3.2 og 5.3.3.

E. Fredningstider

§ 9. Fredningstiden for et kistegravsted er ___ år.

Fredningstiden for børnegrave er ___ år.

Stk. 2. Fredningstiden for et gravsted, hvor der er nedsat en kiste af vanskeligt nedbrydeligt materiale som fx egetræ eller zink, er ___ år.

Afsnit E fastsættes bestemmelser vedrørende fredningstider på kirkegården, som er den periode, i hvilken et gravsted ikke kan nedlægges.

Se vejledningens afsnit 5.5.

§ 10. Fredningstiden for et urnegravsted er ___ år.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 13.

Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 23, stk. 1-3, og § 24.

F. Erhvervelse af gravsted

§ 10. Når der udlægges et gravsted, sørger menighedsrådet for, at der udfærdiges et gravstedsbrev.

Stk. 2. Ved senere begravelser eller urnenedsættelser i

Afsnit F indeholder bestemmelser vedrørende erhvervelse af gravsteder på kirkegården, herunder hvem der har mulighed for at få udlagt et gravsted på kirkegården samt

gravstedet sørger menighedsrådet for, at der sker påtegning herom på gravstedsbrevet.

§ 11. Begæring om erhvervelse af brugsret til et gravsted skal imødekommes til begravelse af en person som:

- 1) har bopæl i sognet
- 2) er udensognsboende og har en særlig tilknytning til sognet eller kirkegården.

Stk. 2. Der kan tillige erhverves brugsret til et gravsted til begravelse af andre udensognsboende. Menighedsrådet kan dog afvise dette, hvis det er nødvendigt af hensyn til den nuværende eller fremtidige betjening af sognets beboere.

§ 12. Retten til udlægning af et gravsted i medfør af § 10 omfatter erhvervelse af brugsret for en fredningsperiode til et gravsted med én gravplads - hvis der er efterlevende ægtefælle eller registreret partner, dog med to gravpladser.

Stk. 2. Gravsteder kan udlægges med indtil __ gravpladser.

Stk. 3. Erhvervelse af et gravsted kan ske for mere end én brugsperiode, dog aldrig længere end __ år. Ved aftalens indgåelse skal der betales for erhvervelse og vedligeholdelse for samtlige brugsperioder.

Stk. 4. Der kan erhverves brugsret til et gravsted, selvom der ikke aktuelt er en begravelse/der kan ikke erhverves brugsret til et gravsted, medmindre der aktuelt skal ske en begravelse.

§ 13. Ved begravelse eller urnenedsættelse i et bestående gravsted skal brugsretten til gravstedet om nødvendigt forlænges for det tidsrum, hvormed fredningstiden efter den seneste begravelse eller urnenedsættelse overstiger den løbende brugsperiode.

§ 14. Gravstedsretten kan kun overdrages til andre med menighedsrådets samtykke.

G. Fornyelse af brugsret til gravsted

§ 15. Når brugsretten til et gravsted udløber, har indehaveren ret til at få fornyet brugsretten til gravstedet. Retten til at forny brugsretten til et gravsted kan begrænses, hvis en af provstiudvalgets godkendt reguleringsplan inddrager gravstedet helt eller delvist.

Stk. 2. Har indehaveren af brugsretten til et gravsted ikke

fremgangsmåden herfor. Derudover kan der indsættes bestemmelser vedrørende muligheden for at anskaffe et gravsted med flere gravpladser og om muligheden for udlægning af et gravsted, selvom der ikke aktuelt er en begravelse. Endelig kan der fastsættes bestemmelser om mulighed for erhvervelse af gravsted for mere end én brugsperiode.

Se vejledningen afsnit 3, 4 og 5.7.1.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 14, § 15 og § 16.

Cirkulære om brugsret til gravsteder.

Se vejledningen afsnit 5.7.3.

Afsnit G fastsætter bestemmelser vedrørende fornyelse af gravsteder på kirkegården samt menighedsrådets fremgangsmåde, hvis de ikke hører fra gravstedsejeren ved brugsrettens udløb.

henvendt sig _____ før brugsperiodens udløb, sender menighedsrådet en påmindelse om, at brugsretten udløber _____, at der er mulighed for at forny brugsretten til gravstedet, og at henvendelse herom skal ske til menighedsrådet snarest og senest _____ før brugsperiodens udløb.

Stk. 3. Hvis indehaveren ikke henvender sig inden svarfristens udløb, sender menighedsrådet en ny påmindelse, hvoraf det fremgår, at hvis menighedsrådet ikke har modtaget ønske om fornyelse af brugsretten til gravstedet inden brugsperiodens udløb, overgår gravstedet til kirkegården, og at indehaveren har ret til - i op til _____ efter gravstedets udløbsdato - at fjerne planter og gravminder.

§ 16. Modtager menighedsrådet meddelelse om, at gravstedet ikke ønskes fornyet, underskriver gravstedsindehaveren en erklæring hvoraf fremgår, at gravstedsindehaveren handler på vegne af samtlige brugsberettigede, og at alle er enige om dispositionen.

Stk. 2. Hvis menighedsrådet ikke modtager den i stk. 1, nævnte erklæring, placeres et skilt på gravstedet med oplysning om, at gravstedet er hjemfaldet, og at pårørende kan henvende sig til menighedsrådet. Har ingen henvendt sig efter _____, kan gravstedet nedlægges.

H. Gravstedernes vedligeholdelse

§ 17. Menighedsrådet sørger for vedligeholdelsen af kirkegårdens fælles indhegning, arealer og adgangsveje samt eventuelle bygninger på kirkegårdens fællesarealer. Menighedsrådet sørger endvidere for vedligeholdelsen af alle indhegninger på afdeling _____.

§ 18. For afdelingerne _____ gælder, at der i forbindelse med erhvervelsen af et gravsted samtidig skal indgås en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelsen af gravstedet mod betaling.

§ 19. Vedligeholdelsen af gravstederne på afdelingerne _____ påhviler gravstedsindehaveren, medmindre der indgås en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelsen af gravstedet mod betaling.

§ 20. Den, der har brugsret til et gravsted, skal sørge for, at gravstedet bliver holdt i sømmelig stand.

Se vejledningen afsnit 4.2 og 5.7.2.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, §§ 17 og 18.

Afsnit H fastsætter bestemmelser vedrørende vedligehold af gravsteder på kirkegården, herunder hvem det påhviler at vedligeholde gravstedet, og om der kan eller skal indgås en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelsen af gravstedet mod betaling i forbindelse med erhvervelse af gravsted på bestemte afdelinger på kirkegården.

Derudover skal afsnittet indeholde bestemmelser, hvoraf det fremgår, hvad fremgangsmåden er, hvis gravstedsindehaveren ikke holder gravstedet i sømmelig stand.

Se vejledningens afsnit 5.7.4. og 5.7.5.

Stk. 2. Opfyldes pligten til at holde gravstedet i sømmelig stand ikke, sender menighedsrådet en påmindelse til gravstedsindehaveren om at få bragt forholdet i orden inden _____. Af påmindelsen fremgår, at hvis forholdene ikke bringes i orden, vil gravstedet blive ryddet. Af påmindelsen fremgår endvidere, at menighedsrådet mod betaling kan overtage vedligeholdelsen af gravstedet, og at gravstedsindehaveren skal kontakte menighedsrådet inden fristens udløb, hvis der ønskes indgået en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelse.

Stk. 3. Hvis gravstedsindehaveren ikke har bragt forholdene i orden eller henvendt sig ved fristens udløb, sættes et skilt på gravstedet, hvor gravstedsindehaveren opfordres til at henvende sig til menighedsrådet indenfor _____.

Stk. 4. Henvender gravstedsindehaveren sig ikke inden for fristens udløb, kan menighedsrådet rydde gravstedet.

§ 21. Kirkegården hæfter ikke for skader på gravminder, beplantning eller andet på gravstederne, forårsaget af naturbegivenheder, hærværk og vold eller lignende.

J. Takster

§ 22. Takster for erhvervelse og fornyelse af brugsret til gravsteder samt takster for vedligeholdelse af gravsteder og andre ydelser m.v. fremgår af kirkegårdens takstblad, som kan ses på _____[indsæt evt. link].

K. Ordensbestemmelser

§ 23.

- 1) Kirkegården er åben fra kl. _____ til kl. _____.
- 2) Kirkegården er et indviet sted, hvor der skal være orden og fred. Man skal derfor opføre sig sømmeligt, når man færdes på kirkegården.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, §§ 9 og 17, stk. 2.

Cirkulære om brugsret til gravsteder.

Se vejledningens afsnit 5.6. og 5.7.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, § 12.

Cirkulære om betaling for gravstedserhvervelse, pleje og vedligehold og fornyelse.

Vejledning om beregning af kirkegårdstakster.

Afsnit K fastsætter ordensbestemmelser for kirkegården. Er der kapel på kirkegården, kan også fastsættes bestemmelser vedrørende brug af begravelseskapel.

Se vejledningens afsnit 5.2.

3)

4)

.....

*Lov om folkekirkens kirkebygninger
og kirkegårde, § 12.*

_____ Menighedsråd, den (dato)

Godkendt af _____ Provstiudvalg (dato)

• **Bilag 2 - Eksempel på udfyldt kirkegårdsvedtægt**

VEDTÆGT

for

Kirkegård: Korsby Kirkegård

Adresse: Korsvej 3, Korsby

Provsti: Kirkelille Provsti

Kommune: Storefjord Kommune

Stift: Præsteborg Stift

A. Kirkegårdens bestyrelsesforhold

§ 1. Kirkegården bestyres af Korsby Sogns menighedsråd.

§ 2. Henvendelser vedrørende kirkegården, herunder spørgsmål om erhvervelse eller fornyelse af brugsret, spørgsmål vedrørende nedsættelse af kister og urner samt klager vedrørende kirkegårdens drift m.v. rettes til [Korsby Sogns menighedsråd](#).

B. Gravsteder

§ 3. Den bestående tradition med kistens anbringelse i retningen øst-vest bevares så vidt muligt, se dog undtagelse i afsnit D, § 8, nr. 9.

§ 4. Størrelsen på et kistegravsted for en voksengrav skal være 2,6 m x 1,2 m. For børnegrave sættes gravstedets størrelse til 1,2 m x 0,8 m.

§ 5. Størrelsen på et urnegravsted er 1 m x 1 m.

§ 6. For alle gravminder gælder, at fundamentet skal udføres så forsvarligt, at der ikke kan opstå fare ved at gravesætte i tilstødende gravsteder.

Stk. 2. Gravsteds indehaveren skal sikre, at gravminder på gravstedet ikke udgør en fare for hverken ansatte eller besøgende.

C. Gravstedernes indhegning

§ 7. Gravstederne må ikke uden menighedsrådets godkendelse hegnes med andet end levende hegn.

Stk. 2. Alle levende hække plantes, vedligeholdes og klippes ved menighedsrådets foranstaltning, og sådanne hække er kirkegårdens ejendom, se dog undtagelse i afsnit D, § 8, nr. 1 og 2.

Stk. 3. Gravstedsindhegninger af træ- eller jerngitterværk, murværk, stensætning eller lignende skal holdes sømmeligt ved lige af gravstedsindehaveren.

D. Bestemmelser vedrørende de enkelte afdelinger

§ 8. Kirkegården er inddelt i 9 afdelinger:

1) Kistegravsteder.

Indhegningen er en del af gravstedet. Vedligeholdelse og klipning af hække påhviler gravstedsindehaveren, medmindre der mod betaling indgås en aftale med menighedsrådet herom.

2) Urnegravsteder.

Indhegningen er en del af gravstedet. Vedligeholdelse og klipning af hække påhviler gravstedsindehaveren, medmindre der mod betaling indgås en aftale med menighedsrådet herom.

3) Kistegravsteder.

Indhegningen er en del af gravstedet. Indhegningen er menighedsrådets ejendom, og vedligeholdelse og klipning af hække påhviler menighedsrådet.

4) Urnegravsteder.

Indhegningen er en del af gravstedet. Indhegningen er menighedsrådets ejendom, og vedligeholdelse og klipning af hække påhviler menighedsrådet.

5) Kistegravsteder i plæne.

Mindesmærker skal udformes i sten med en tykkelse på 5 cm og max. have målene 40 cm x 60 cm og placeres liggende på gravstedet.

Mindesmærket må ikke være poleret.

6) Urnegravsteder i plæne.

Mindesmærker skal udformes i sten med en tykkelse på 5 cm og max. have målene 30 cm x 40 cm og placeres liggende på gravstedet.

Mindesmærket må ikke være poleret.

7) Anonym fællesgrav til kister.

Blomster og lignende må ikke placeres på plænen. Der henvises i stedet til det fælles mindesmærke.

8) Anonym fællesgrav til urner.

Blomster og lignende må ikke placeres på plænen. Der henvises i stedet til det fælles mindesmærke.

9) Kistegravsteder.

Kister må anbringes i anden retning end øst/vest.

E. Fredningstider

§ 9. Fredningstiden for et kistegravsted er 20 år. Fredningstiden for børnegrave er 10 år.

Stk. 2. Fredningstiden for et gravsted, hvor der er nedsat en kiste af vanskeligt nedbrydeligt materiale som fx egetræ eller zink, er 40 år.

§ 10. Fredningstiden for et urnegravsted er 10 år.

F. Erhvervelse af gravsted

§ 10. Når der udlægges et gravsted, sørger menighedsrådet for, at der udfærdiges et gravstedsbrev.

Stk. 2. Ved senere begravelser eller urnenedsættelser i gravstedet sørger menighedsrådet for, at der sker påtegning herom på gravstedsbrevet.

§ 11. Begæring om erhvervelse af brugsret til et gravsted skal imødekommes til begravelse af en person som:

1) har bopæl i sognet

2) er udensogsboende og har en særlig tilknytning til sognet eller kirkegården.

Stk. 2. Der kan tillige erhverves brugsret til gravsted til begravelse af andre udensogsboende. Menighedsrådet kan dog afvise dette, hvis det er nødvendigt af hensyn til den nuværende eller fremtidige betjening af sognets beboere.

§ 12. Retten til udlægning af et gravsted i medfør af § 10, omfatter erhvervelse af brugsret for en fredningsperiode til et gravsted med en gravplads, hvis der er efterlevende ægtefælle eller registreret partner dog med to gravpladser.

Stk. 2. Gravsteder kan udlægges med indtil 4 gravpladser.

Stk. 3. Ønske om fornyelse af brugsretten efter brugsperiodens udløb skal imødekommes, medmindre en af provstiudvalget godkendt reguleringsplan for kirkegården er til hinder for det.

Stk. 4. Erhvervelse af gravsted kan ske for mere end én brugsperiode, dog aldrig længere end 40 år. Ved aftalens indgåelse skal der betales for erhvervelse og vedligeholdelse for samtlige brugsperioder.

§ 13. Ved begravelse eller urnenedsættelse i et bestående gravsted skal brugsretten til gravstedet om nødvendigt forlænges for det tidsrum, hvormed fredningstiden efter den seneste begravelse eller

urnenedsættelse overstiger den løbende brugsperiode.

§ 14. Gravstedsretten kan kun overdrages til andre med menighedsrådets samtykke.

G. Fornyelse af gravsted

§ 15. Når brugsretten til et gravsted udløber, har indehaveren ret til at få fornyet brugsretten til gravstedet. Retten til at forny brugsretten til et gravsted kan begrænses, hvis en af provstiudvalgets godkendt reguleringsplan inddrager gravstedet helt eller delvist.

Stk. 2. Har indehaveren af brugsretten til et gravsted ikke henvendt sig tre måneder før brugsperiodens udløb, sender menighedsrådet en påmindelse om, at brugsretten udløber med årets udgang, og at der er mulighed for at forny brugsretten til gravstedet, og at henvendelse herom skal ske til menighedsrådet snarest og senest to måneder før brugsperiodens udløb.

Stk. 3. Hvis indehaveren ikke henvender sig inden svarfristens udløb, sender menighedsrådet en ny påmindelse, hvoraf det fremgår, at hvis menighedsrådet ikke har modtaget ønske om fornyelse af brugsretten til gravstedet inden brugsperiodens udløb, overgår gravstedet til kirkegården, og at indehaveren har ret til - i op til en måned efter gravstedets udløbsdato - at fjerne planter og gravminder.

§ 16. Modtager menighedsrådet meddelelse om, at gravstedet ikke ønskes fornyet, underskriver gravstedsindehaveren en erklæring hvoraf fremgår, at gravstedsindehaveren handler på vegne af samtlige brugsberettigede, og at alle er enige om dispositionen

Stk. 2. Hvis menighedsrådet ikke modtager den i stk. 1, nævnte erklæring, placeres et skilt på gravstedet med oplysning om, at gravstedet er hjemfaldet, og at pårørende kan henvende sig til menighedsrådet. Har ingen henvendt sig efter 1 år, kan gravstedet nedlægges.

H. Gravstedernes vedligeholdelse

§ 17. Menighedsrådet sørger for vedligeholdelsen af kirkegårdens fælles indhegning, arealer og adgangsveje samt eventuelle bygninger på kirkegårdens fællesarealer. Menighedsrådet sørger endvidere for vedligeholdelsen af alle indhegninger på afdeling 3 og 4.

§ 18. For afdelingerne 5, 6, 7 og 8 gælder, at der i forbindelse med erhvervelsen af et gravsted samtidig skal indgås en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelsen af gravstedet mod betaling.

§ 19. Vedligeholdelsen af gravstederne på afdelingerne 1, 2 og 9 påhviler gravstedsindehaveren, medmindre der mod betaling indgås en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelsen af gravstedet mod betaling.

§ 20. Den, der har brugsret til et gravsted, skal sørge for, at gravstedet bliver holdt i sømmelig stand.
Stk. 2. Opfyldes pligten til at holde gravstedet i sømmelig stand ikke, sender menighedsrådet en påmindelse til gravstedsindehaveren om at få bragt forholdet i orden inden tre måneder. Af

påmindelsen fremgår, at hvis forholdene ikke bringes i orden, vil gravstedet blive ryddet. Af påmindelsen fremgår, at menighedsrådet mod betaling kan overtage vedligeholdelsen af gravstedet, og at gravstedsindehaveren skal kontakte menighedsrådet inden fristens udløb, hvis der ønskes indgået en aftale med menighedsrådet om vedligeholdelse.

Stk. 3. Hvis gravstedsindehaveren ikke har bragt forholdene i orden eller henvendt sig ved fristens udløb, sættes et skilt på gravstedet, hvor gravstedsindehaveren opfordres til at henvende sig til menighedsrådet indenfor tre måneder.

Stk. 4. Henvender gravstedsindehaveren sig ikke inden for fristens udløb, kan menighedsrådet rydde gravstedet.

§ 21. Kirkegården hæfter ikke for skader på gravminder, beplantning eller andet på gravstederne, forårsaget af naturbegivenheder, hærværk og vold eller lignende.

J. Takster

§ 22. Takster for erhvervelse og fornyelse af brugsret til gravsteder samt takster for vedligeholdelse af gravsteder og andre ydelser m.v. fremgår af kirkegårdens takstblad, som kan ses på [Korsby Sogns menighedsråds hjemmeside](#).

K. Ordensbestemmelser

§ 23.

- 1) Kirkegården er åben fra kl. 8.00 til kl. 16.00.
- 2) Kirkegården er et indviet sted, hvor der skal være orden og fred. Man skal derfor opføre sig sømmeligt, når man færdes på kirkegården.
- 3) Uvedkommende færdsel på kirkegården og dens gravsteder er ikke tilladt.
- 4) Hunde skal føres i snor.
- 5) Cykling på kirkegården er ikke tilladt.
- 6) Kørsel med motorkøretøj på kirkegården er kun tilladt i kirkens eller kirkegårdens ærinde eller med menighedsrådets særskilte tilladelse.
- 7) Intet arbejde må udføres på kirkegården og dens gravsteder på en sådan måde, at det kan være til gene for gudstjenesten eller andre kirkelige handlinger.
- 8) Kirkegårdens dige eller hegn og gravstedernes indhegning må ikke gennembrydes.
- 9) Kirkegårdens låger skal holdes lukkede.

10) Redskaber, vandkander og vaser tilhørende kirkegården skal efter endt brug straks sættes tilbage på deres plads.

11) Affald skal sorteres og lægges i de dertil beregnede affaldsbeholdere.

12) Nummerpæle på gravstederne er kirkegårdens ejendom og må ikke flyttes eller fjernes.

Korsby Sogns Menighedsråd, den (dato)

Godkendt af Kirkelille Provstiudvalg, den (dato)